

İstedadın, idrakin işığı

Hər insan ömrü bir kitaba bənzəyir. Bu kitab qalın, bər-bəzəkli kağızda, cildə də ola bilər, adı kağızda da. Ancaq əsas məsələ, dəyər göstəricisi ömür kitabının məzmunu ilə bağlıdır. Necə yaşamışam? Ortada nələr var? Tarixə qovuşan illər hədəf getməyib ki?!... Pedaqogika üzrə fəlsəfə doktoru, dosent Vidadi Paşa oğlu Bəşirovun anadan olmasının 70, elmi-pedaqoji fəaliyyətinin 45 illiyi münasibətilə təəssüratını qələmə alarkən qanuni iftixar hissi keçirdim. Ötən illərə, anlara nəzər salarkən bir daha əmin oldum ki, illər hədəf getməyib. Zəhmətsevərliyi, arayıb-axtarmaq həvəsi, səylə çalışıb. Çoxlarına nümunə olan bu həyat-ömür yolu haradan başlanıb?

İstedadlı, qədirbilən ziyalıları ilə tanınan Neftçala elindən, Xolqarabucaq kəndindən, elcanlı, Vətəncanlı Paşa kişinin ailəsindən... 14 yanvar 1951-ci ildə dünyaya göz açıb. Doğmalarının, yaxınlarının sevincinə, fərəhinə səbəb olub. İndi o illəri xatırlayarkən bir daha əmin olursan ki, el-oba, yurd sevgisinin də öz hüsnü, tərəvəti var. Bəs necə? Axı el sevgisi, el alxışı insanı daha da ruhlandırır, inama, hərəkətə, uğurlara istiqamətləndirir. Hələ uşaq yaşlarında bir-birindən maraqlı şeirlər, nağıllar söyləyirdi. Özü də bədii şəkildə. Doğmaları, yaxınları hələ o dövrdə onun uğurlu gələcəyinə inanırdılar.

Məktəbəqədər dövrdə, orta məktəb illərində də zehni və bir sıra bədii qabiliyyətləri ilə tanındı. Sınıfdən xaric və məktəbdən kənar tədbirlərin fəal iştirakçısı oldu.

Vidadi Bəşirov 1966-cı ildə kənddəki orta məktəbi bitirdikdən sonra ixtisas təhsili almaq haqqında qəti qərara gəlməmişdi. O dövrdə zəruri tələbata çevrilən və iki-üç il istehsalatda çalışmaq məsələsi də gündəmdə idi. Elə bu tələbə də əməl etdi. 1970-ci ildə respublikamızda və onun hüduqlarından kənar da tanınan, görkəmli ziyalıların yetişməsində çox böyük mövqeyi olan Azərbaycan Dövlət Pedaqoji İnstitutuna daxil oldu. Arzusunda olduğu coğrafiya fakültəsində təhsil almağa başladı. Sayılıb-sevilən tələbələrəndən oldu. Şeirə-sənətə olan həvəsi, vürğunluğu öz yerində. Ancaq doğma yurdun, ətraf aləmin rəngarəng çalarlarını mahiyyət dolğunluğu ilə dərk etmək, daha yaxından tanış olmaq həvəsi də get-gedə artırdı. Bax beləcə, məhz bu həvəslə ali təhsil illəri arxada qaldı. Milli adət-ənənələri ilə öyündüyü Neftçalaya təyinat aldı. Qırmızı kənd orta məktəbində coğrafiya müəllimi kimi müstəqil pedaqoji fəaliyyətə başladı. Elə ilk aylardan şagirdlərinin, onların valideynlərinin, çalışdığı kollektivin rəğbətini qazandı. Bir-birindən maraqlı sinifdən xaric və məktəbdən kənar tədbirlərin, o cümlədən fənn gecələrinin müntəzəm, sistemlə keçirilməsinə nail oldu.

Səadət hər kəsin öz əlindədir, - deyənlər haqlıdır. Səadətə, uğurlara aparıcı yollar elə o vaxtlar başladı. Müstəqil pedaqoji fəaliyyətin 3-4 ili ərzində tanınmaq, rəğbət qazanmaq şəxsiyyətin heyvətəməz cəhətlərindən sayılırdı.

1978-ci ildə Xəzər kənd orta məktəbində sinifdən xaric və məktəbdən kənar tədbirlər üzrə təşkilatçı vəzifəsinə, 1980-ci ildə isə həmin məktəbdə təlim-tərbiyə işləri üzrə direktor müavini vəzifəsinə irəli çəkilmək də elə belə adi təyinat deyildi. Zəhmətsevərliyin, təşəbbüskarlığın uğurlu cəhətləri,

səmərəli fəaliyyətin başlıca amilləri kimi dəyərləndirilirdi.

İstedadlı, təşəbbüskar pedaqog Vidadi Bəşirovun ildən-ildən artan uğurlarını görənlərin arzusu, istəyi bir oldu: elmi tədqiqat işlərinə qoşulmaq, yaradıcılıq axtarışlarında olmaq. Əslinə qalsa, Vidadi müəllim də bu qənaətə gəlmişdi. Ancaq həmkarlarının, dostlarının istək və xoş arzuları onu bir az da ürək-ləndirirdi.

1982-ci ilin noyabr ayı. Elmi-pedaqoji fəaliyyətə başlamasının ilk ayı. Məhz həmin ayda görkəmli pedaqog alimlərin yetişməsində, boy sırasının artmasında çox böyük mövqeyi olan Azərbaycan Elmi-Tədqiqat Pedaqoji Elmlər İnstitutunun aspiranturasına daxil oldu. Elm aləminə aparıcı yolun ilk cığırını buradan başladı. "XIX əsrin ikinci yarısında Azərbaycanda pedaqoji fikrin inkişafına mütərəqqi rus pedaqoji ideyalarının təsiri" mövzusunda namizədlik dissertasiyası üzərində işlədi. Tələb olunan vaxtda tamamlayıb müvəffəqiyyətlə müdafiə etdi, alimlik dərəcəsi aldı.

İlk uğurların fərəhi daha yaxşı, inamlı olur, - deyənlər də haqlıdır. Elm aləmində inamlı addımlar atdığı institutda səmimi kollektivə sadiqlik nümunəsi göstərdi.

V.Bəşirov 1985-ci ildən 1999-cu ilədək Azərbaycan Elmi-Tədqiqat Pedaqoji Elmlər İnstitutunda kiçik elmi işçi, baş elmi işçi, böyük elmi işçi vəzifələrində çalışdığı illərdə ona göstərilən inamı doğrultdu. 1997-1999-cu illərdə "Tədqiqatçı" Azad Həmkarlar Birliyinin sədri, 1998-1999-cu illərdə isə institutda fəaliyyət göstərən pedaqoji elmlər üzrə ixtisaslaşdırılmış müdafiə şurasının elmi katibi kimi səmərəli fəaliyyət göstərdi.

Müxtəlif profilli elmi-tədqiqat institutlarında əməyin elmi təşkili üzrə çalışmaq, təşəbbüskarlıq nümunəsi göstərmək, əlbəttə, diqqətəlayiq cəhətlərdən sayılır. Bununla belə, aparılan tədqiqat işlərinin əsas mahiyyətini elmi-pedaqoji ictimaiyyətə çatdırmaq da əsas fəaliyyət, keyfiyyət göstəriciləri

kimi dəyərləndirilir. Bu baxımdan "Nəriman Nərimanovun ictimai-tərəqqi ideyalarının tarixi əhəmiyyəti və onun gənc nəsə aşılınması yolları", "Məktəbin ailə ilə əlbir işinin demokratik əsaslar üzrə təşkili", "Azərbaycan maarifpərvərlərinin yaradıcılığında və tənəvvərlik tərbiyəsi məsələləri" və s. adda çap olunan əsərləri məhz bu cür ideya inamının həyata uyurluğunu göstərir.

Pedaqogika üzrə fəlsəfə doktoru, dosent Vidadi Bəşirovun elmi-pedaqoji fəaliyyətinin son 20 ili respublikamızda və onun hüduqlarından kənar da yaxşı tanınan Azərbaycan Dillər Universiteti ilə bağlıdır. Pedaqogika kafedrasının fəal əməkdaşdır. Səriştəliliyi, əzmkarlığı ilə dərs dediyi tələbələrə, habelə doktorant və dissertantların rəğbətini qazanıb. Dövrün, zamanın tələbilə həmahəng səsləşən mövzularda qələmə aldığı əsərlərlə, respublika və beynəlxalq statuslu elmi-praktik konfranslardakı məruzələrilə, gənc tədqiqatçılara verdiyi faydalı məsləhətlərlə tanınır. Təkcə onu göstərmək kifayətdir ki, son illərdə keçirilən 18 adda elmi-praktik konfransda ən aktual mövzularda məruzə ilə çıxış etmiş, faydalı fikir-rəy mübadilələrinə zəmin yaratmış faydalı tövsiyələrlə diqqəti cəlb etmişdir.

Zəhmətsevər alimin yaradıcılıq tər-cümeyi-halına diqqət etdikdə bir daha əmin oluruq ki, Vidadi Bəşirov bu möhtəşəm elm-təhsil ocağının sayılıb-seçilən tədqiqatçı müəllimlərindəndir.

"Azərbaycan Milli-izahlı Ensiklopedik Pedaqoji Lüğəti"nin, Pedaqogika kafedrası üzrə təhsil proqramının (kurikulumunun), habelə təhsilin magistr pilləsində "İbtidai siniflərdə tədrisin metodologiyası" ixtisası üzrə pedaqoji təcrübənin təşkili və keçirilməsinə dair proqramın və digər əsərlərin həmmüəlliflərindən biri kimi tanınan alimin elmi fəaliyyətinin faydalılıq əmsali daha parlaq şəkildə nəzərə çarpır.

Dosent Vidadi Bəşirov daima axtarışda olan, elmi biliyini artırıcı, aktual mövzular üzrə məqalələrlə mətbuat səhifələrində müntəzəm çıxış edən həmkarlarımızdır. Onun son vaxtlar "Azərbaycan müəllimi" qəzetinin səhifələrində dərc olunan məqalələri maraqla qarşılanıb. "Gənc nəsə və milli mənəviyyət", "Pedaqoji prosesdə əxlaqi münasibətlərin qoyuluşu", "Pedaqogikanın müasir hədəfləri" və s. məqalələri nəzəri-praktik əhəmiyyətinə görə diqqəti cəlb edir. Müvafiq mütəxəssisləri səriştəli, səmərəli fəaliyyətə ruhlandırır. Özü də ruhlanır. İnanırıq ki, illərdən bəri üzərində işlədiyi və pedaqogika üzrə elmlər doktoru dərəcəsi almaq üçün "Azərbaycan maarifpərvərlərinin mütərəqqi ideyalarının ictimai pedaqoji fikrin inkişafına təsiri" (XIX əsrin sonu, XX əsrin əvvəlləri) mövzusunda tamamladığı dissertasiyanı da uğurla müdafiə edəcək. Anadan olmasının 70, elmi-pedaqoji fəaliyyətinin 45 illiyi ilə əlamətdar olan bu günlərdə hörmətli, ləyaqətli həmkarımızı təbrik edir, ona uzun ömür, möhkəm cansağlığı, bundan sonra da xoş, səadətli günlər, illər arzulayırıq. Yaşa-yarat! Hələ yaşamağa dəyər...

Vidadi XƏLİLOV,

Pedaqogika üzrə elmlər doktoru, professor, Əməkdar müəllim, akademik Mehdi Mehdiyədə mükafatı laureatı